

ชื่อวิจัย รูปแบบการบริหารการจัดการเรียนรู้แบบผสมผสานโดยการมีส่วนร่วม
ของผู้ปกครองผู้เรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ ศูนย์การศึกษาพิเศษ
ประจำจังหวัดสมุทรปราการ

ผู้วิจัย ญาระตี เศรษฐบุปผา

ปีที่วิจัย 2564

บทคัดย่อ

รูปแบบการบริหารการจัดการเรียนรู้แบบผสมผสานโดยการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองผู้เรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดสมุทรปราการมีวัตถุประสงค์คือ 1) เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบัน ความต้องการและแนวทางในการบริหารจัดการเรียนรู้ ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดสมุทรปราการ 2) เพื่อพัฒนารูปแบบการบริหารการจัดการเรียนรู้แบบผสมผสานโดยการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองผู้เรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ ของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดสมุทรปราการ 3) เพื่อศึกษาผลการใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบผสมผสานโดยการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองผู้เรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดสมุทรปราการ และ 4) เพื่อศึกษาความพึงพอใจจากการใช้รูปแบบ และคู่มือการบริหารการจัดการเรียนรู้แบบผสมผสานโดยการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองผู้เรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดสมุทรปราการ การวิจัยครั้งนี้ ดำเนินการในเดือนธันวาคม 2563 ถึงเดือนมีนาคม 2565 ซึ่งวิธีดำเนินการวิจัยแบ่งออกเป็น 4 ระยะ ได้แก่ ระยะที่ 1 ศึกษาสภาพปัจจุบัน ความต้องการและแนวทางในการบริหารจัดการเรียนรู้ ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดสมุทรปราการ ซึ่งเก็บข้อมูลโดยวิธีการสนทนากลุ่มจากกลุ่มเป้าหมาย ได้แก่ ครูผู้สอน จำนวน 10 คน และผู้ปกครอง จำนวน 10 คน เครื่องมือในการวิจัย คือ ประเด็นการสนทนากลุ่มซึ่งผ่านการตรวจสอบจากผู้เชี่ยวชาญจำนวน 7 คน ระยะที่ 2 พัฒนารูปแบบและคู่มือฯ โดยแบ่งออกเป็น 3 ขั้นตอน ได้แก่ 1) จัดทำร่างรูปแบบฯ โดยการศึกษาและวิเคราะห์เอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และเสนอให้ผู้เชี่ยวชาญพิจารณาจำนวน 7 คน 2) พิจารณาตรวจสอบร่างรูปแบบฯ โดยการศึกษาและวิเคราะห์เอกสาร งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และข้อมูลจากการสนทนากลุ่มในระยะที่ 1 จากนั้นให้ผู้เชี่ยวชาญพิจารณาและให้ข้อเสนอแนะ 3) สอบถามความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของร่างรูปแบบฯ จากกลุ่มเป้าหมาย คือ ครูผู้สอน จำนวน 28 คน จากนั้นดำเนินการปรับปรุงและพัฒนารูปแบบฯ ตามข้อเสนอแนะและจัดทำคู่มือประกอบ ระยะที่ 3 ทดลองใช้รูปแบบและคู่มือฯ ในปีการศึกษา 2564 จากกลุ่มเป้าหมาย คือ ครูผู้สอน จำนวน 28 คน และนักเรียน จำนวน 136 คน โดยครูผู้สอนเป็นผู้นำรูปแบบฯ ไปใช้กับนักเรียน และมีการเก็บข้อมูลจากแบบประเมินพัฒนาการ

ทางการเรียนรู้และแบบประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนก่อนและหลังการใช้รูปแบบ และระยะที่ 4 ศึกษาความพึงพอใจที่มีต่อรูปแบบและคู่มือฯ โดยใช้แบบประเมินความพึงพอใจ จากครูผู้สอน จำนวน 28 คน และผู้ปกครอง จำนวน 136 คน

ผลการวิจัย มีดังนี้

1. ผลการศึกษาสภาพปัจจุบัน ความต้องการ และแนวทางในการบริหารจัดการเรียนรู้ ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดสมุทรปราการ พบว่า ครูและผู้ปกครองมีความคิดเห็นสอดคล้องกัน โดยสภาพปัจจุบัน ผู้บริหารสถานศึกษา และครู มีภาวะผู้นำ มีความรู้ความสามารถในการปฏิบัติงาน ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดสมุทรปราการ แต่ยังขาดการประสานงานกับผู้ปกครองเพื่อจัดการ เรียนรู้แก่นักเรียนที่ต่อเนื่อง และขาดการให้ข้อเสนอแนะจากผู้ปกครองในการปฏิบัติงานของผู้บริหาร สถานศึกษา ครูอย่างต่อเนื่อง ด้านงบประมาณ มีอาคารสถานที่ วัสดุ อุปกรณ์ สื่อ ที่เหมาะสมในการ จัดการเรียนการสอน แต่ขาดการมีส่วนร่วมในการผลิตสื่อนวัตกรรม และการสนับสนุนทรัพยากรทาง การศึกษาจากผู้ปกครองและหน่วยงานภายนอกอย่างต่อเนื่อง ส่วนความต้องการ ควรมีการส่งเสริม การมีส่วนร่วมในการสนับสนุนการดำเนินงาน ทรัพยากรทางการศึกษา การวางแผน ผลิตและพัฒนา สื่อนวัตกรรม การปรับปรุง พัฒนา สภาพแวดล้อมทั้งภายในและภายนอกอย่างเป็นรูปธรรม ในส่วน ของความคิดเห็นเกี่ยวกับแนวทางในการบริหารจัดการเรียนรู้ฯ พบว่า ควรมีการส่งเสริม พัฒนาครู บุคลากร รวมถึงผู้ปกครองในเรื่องของการสร้างนวัตกรรมที่หลากหลาย การประสานความร่วมมือกับ ผู้ปกครองในการพัฒนานักเรียน มีส่งเสริมให้หน่วยงานภายนอกเข้ามามีส่วนร่วมในการสนับสนุน ทรัพยากรทางการศึกษา มีการพัฒนาอาคาร สถานที่ สื่อและนวัตกรรมที่มีประสิทธิภาพ ปลอดภัย และสอดคล้องต่อความต้องการจำเป็นพิเศษของนักเรียน และเปิดโอกาสให้ผู้ปกครองมีส่วนร่วมใน การประชุมต่าง ๆ เพื่อช่วยในการวางแผน และดำเนินการของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัด สมุทรปราการ

2. ผลการพัฒนารูปแบบการบริหารจัดการเรียนรู้แบบผสมผสานโดยการมีส่วนร่วมของ ผู้ปกครองผู้เรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดสมุทรปราการ พบว่า รูปแบบฯ มีทั้งหมด 5 องค์ประกอบ ได้แก่ องค์ประกอบที่ 1 แนวคิดของรูปแบบ องค์ประกอบ ที่ 2 วัตถุประสงค์ของรูปแบบ องค์ประกอบที่ 3 ปัจจัยนำเข้า องค์ประกอบที่ 4 กระบวนการ และองค์ประกอบที่ 5 ผลผลิตรูปแบบมีความเหมาะสมและความเป็นไปได้ฯ โดยภาพรวม อยู่ในระดับ มากที่สุด ($\mu=4.61$, $\sigma=0.16$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากที่สุดทุกด้าน

3. ผลการใช้รูปแบบการบริหารการจัดการเรียนรู้แบบผสมผสานโดยการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองผู้เรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดสมุทรปราการ พบว่า พัฒนาการของผู้เรียนและคุณลักษณะอันพึงประสงค์ เพิ่มขึ้นโดยในปีการศึกษา 2563 มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ร้อยละ 85.19 ในปีการศึกษา 2564 มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนร้อยละ 95.55 และเมื่อเปรียบเทียบทั้ง 2 ปีการศึกษาแล้ว ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนเพิ่มขึ้นร้อยละ 10.36 ในปีการศึกษา 2563 คุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียนผ่านเกณฑ์ร้อยละ 92.86 ในปีการศึกษา 2564 คุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียนผ่านเกณฑ์ร้อยละ 96.27 การศึกษาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียนเพิ่มขึ้นร้อยละ 3.41

4. ผลการศึกษาความพึงพอใจจากการใช้รูปแบบและคู่มือการบริหารการจัดการเรียนรู้แบบผสมผสานโดยการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองผู้เรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดสมุทรปราการ พบว่าทั้งครูและผู้ปกครองมีความพึงพอใจในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\mu=4.71$, $\sigma=0.20$)